

PLATO'S EU

Filozofsko učenje primijenjeno na
online okruženja unutar EU

**“Je li moj online
identitet stvaran?”**

Co-funded by
the European Union

Version	Date	Comments
1	9. 12. 2022	<i>Prvi nacrt radionice razvijen za PRP2, ponuđen partnerstvu na reviziju.</i>
2	26. 2. 2023	<i>Finalna verzija</i>
Document title:	<i>Is my online identity real?</i>	
Date of issue:		
Author(s):	<i>Mateja Centa Strahovnik</i>	
E-mail address:	<i>mateja.centastrahovnik@teof.uni-lj.si</i>	
Contributors to document:	<i>Vojko Strahovnik, partnership</i>	
Quality reviewer (if any)	<i>Matej Bel University team</i>	
Number of pages:	13	
Confidentiality status:	<i>public</i>	

SADRŽAJ

WORKSHOP:	4
“Je li moj online identitet stvaran?”	4
1. UVOD U TEMU	5
2. PRESJEK LEKCIJE	6
3. RAZRADA LEKCIJE – AKTIVNOSTI RADIONICE	7
4. RASPRAVA	11
5. DODATNI IZVORI	13

Co-funded by
the European Union

WORKSHOP:

**“Je li moj online identitet
stvaran?”**

1. UVOD U TEMU

Pitanje "Je li moj online identitet stvaran?" može biti lukavo. Jer obično, nakon pokušaja odgovora na ovo pitanje, naš um se brzo ispuni srodnim pitanjima: "Stvarno u odnosu na što?"; "Što je moj izvanmrežni identitet?", "Onda prvo moram znati tko sam izvan mreže... zar ne?" Čini se da ova dva seta pitanja pretpostavljaju podjelu nečijeg identiteta na dva, onaj online i offline. Ali ima li ova pretpostavka smisla?

U jednom smislu, identitet se može shvatiti kao istovjetnost. Drevno filozofsko pitanje koje se tiče osobnog identiteta obično se postavljalo u terminima postojanosti kroz vrijeme ili tijekom vremena: u kojem smislu smo ista osoba danas kao što smo bili jučer (ili, alternativno, koji su uvjeti pod kojima preživljavamo ili ostajemo i u budućnosti iste osobe koje smo danas)? Kada uzmemo u obzir internet ili online prostor, ovo pitanje se transponira u sljedeće: U kojem smo smislu online isti kao i offline? Drugi aspekt osobnog identiteta je aspekt prema kojim mojim svojstvima ili karakteristikama osjećam posebnu povezanost, privrženost ili vlasništvo. Moraju li biti isti online i offline?

U sklopu ove radionice studenti će imati priliku razmišljati o pojmovima offline i online identiteta te iskusiti reakciju na stvaranje „identiteta“. Tijekom radionice studenti također moraju biti u stanju dopustiti mogućnost da njihov identitet (online i offline) nije nešto što je uklesano vanjskom činjenicom ili njihovim vlastitim odlukama i odlukama nekog drugog, već je nešto što razvijaju kritičkim i kreativnim razmišljanjem o sebi.

2. PRESJEK LEKCIJE

Tema realnosti nečijeg online identiteta na radionici se obrađuje kroz iskustveno učenje, praćeno refleksijom i raspravom. Osnovne metode koje se koriste na radionici su kreativno oblikovanje, tehnike asocijativnog mišljenja, (samo)refleksija i vođena diskusija. Jedan jednostavan i izravan način rješavanja vlastitog identiteta je slika. Na radionici će učenici izraditi vlastite autoportrete od različitih materijala. Izrađeni kolaž iskoristit će za izradu svojih osobnih iskaznica.

Opći cilj radionice je potaknuti učenike da osvijeste i promisle o činjenici da imaju različite poglede na svoj identitet i da je uobičajeno da jedni druge vide drugačije nego što vide sami sebe. Otkrit će kako kreativno izraziti vlastitu perspektivu i dublje razmisliti o njoj. Učenici će naučiti kako i zašto razlike među ljudima mogu obogatiti i poboljšati njih, njihove živote i svijet oko njih. Ova radionica također im daje priliku da shvate na koji način utječu na druge i kako drugi utječu na njih. Drugi središnji cilj je prepoznati što osjećaju ili kako se mogu izraziti u svijetu uz poštovanje i poštovanje granica drugih. Studenti će naučiti kritički i kreativno razmišljati o etičkim pitanjima ili dilemama do kojih može dovesti online i offline identitet, kao i interakcija između oba. Učenici će razumjeti da je offline ili online identitet nešto što razvijaju kritičkim i kreativnim razmišljanjem o sebi.

Trajanje radionice je od 45 do 90 minuta, s obzirom na raspoloživo vrijeme. Radionicu je najbolje izvoditi uživo, ali se može provesti i online (u virtualnoj učionici) uz male izmjene.

Materijali koji bi trebali biti dostupni učenicima: listovi bijelog papira (A4), listovi većeg bijelog papira (A3), *post-it* naljepnice, olovke, ostaci papira (npr. časopisi, papir za zamatanje slatkiša itd.), ljepilo i škare.

Ishodi učenja koji će se postići kroz radionicu:

- Polaznik razumije koncepte offline identiteta, online identiteta i digitalnog identiteta i relevantne razlike između stvarnog i online okruženja.
- Učenik prepoznaje da mogu postojati različite perspektive o vlastitom identitetu i različiti izrazi identiteta.
- Učenik zna razmišljati i s poštovanjem odgovoriti na različite perspektive.
- Učenik razumije kako izraziti svoj identitet poštujući granice i identitete drugih.
- Učenik zna kako kreativno izraziti vlastitu perspektivu i identitet.
- Učenik razumije kako on ili ona može utjecati na druge i kako drugi i okolina utječu na njega ili nju.

3. RAZRADA LEKCIJE – AKTIVNOSTI RADIONICE

- a. Radionica počinje tako da moderator izgovori ili prikaže (na ploči, plakatu ili ekranu) pitanje: “Tko sam ja?”.

Izvor: Pixabay

- b. Moderator zatim učenicima dijeli olovke i velike listove bijelog papira. Učenici se pozivaju da sami i u tišini razmisle o ovom pitanju, a zatim na papir napišu tri do pet bitnih stvari koje odgovaraju na pitanje “Tko sam ja?”. Mogu si pomoći odgovarajući na dodatna pitanja: Što doživljavam? Što sačinjava moje „Ja“? Koje su moje vrijednosti, uloge, odgovornosti, prepoznatljive karakteristike itd.? Moderator također može objasniti da odgovor nije fiksna. To je ono što sada doživljavaju jer je njihov identitet otvoreno pitanje s potencijalom da se razvija i mijenja. Ovaj korak ne bi trebao trajati dulje od 5 minuta.
- c. Moderator predstavlja (na podu ili na središnjem stolu) neki otpadni papir, stare časopise itd., škare i ljepilo. Učenici se sada pozivaju da okrenu veliki bijeli papir na kojem su napisali 3 do 5 odgovora te da naprave autoportret od izloženih materijala na lijevoj strani papira. Upućuju ih da naprave kolaž od tri do pet komada koje mogu birati među raspoloživim materijalima. (Koliko komada smiju uzeti, ovisi o tome koliko su bitnih stvari napisali o sebi u koraku 2.)

Pri traženju i odabiru materijala učenici trebaju razmišljati o tome kako će svaki komadić ili niz komadića koji će lijepiti na papir predstavljati dio identiteta koji su prethodno odabrali i zapisali. Slobodni su napraviti autoportret kako žele. Nakon što završe s izradom autoportreta, upućuju ih da na desnu stranu papira zapišu izmišljena imena i prezimena. Cijeli ovaj korak trebao bi trajati oko 10 minuta.

- d. Poželjno je da učenici ne vide kolaže svojih kolega prije ovog koraka. Moderator uz pomoć učenika priprema nekoliko tablica na kojima će biti izloženi svi njihovi kolaže. Uz svaki kolaž neka stoji bijeli list papira i olovka. Na tom bijelom papiru nalaze se ispisane nedovršene rečenice koje će učenici popunjavati i dopunjavati prilikom obilaska i razgledavanja svakog kolaža. Rečenice su sljedeće
- a. Spol ove osobe je...
 - b. Ova osoba definitivno ima ... (npr. brata ili sestru, kućnog ljubimca, šator, set bubnjeva, itd.).
 - c. Ova osoba definitivno nema...
 - d. Ova osoba je... (napiši osobnu osobinu).
 - e. Ova osoba je jako dobra u...
 - f. Ova osoba većinu svog vremena provodi...
 - g. Gledajući ovu sliku osjećam se... (zapišite osjećaj koji osjećate gledajući kolaž).

Učenici su pozvani pogledati svaki kolaž. Na svakom bi trebali odvojiti malo vremena da zastanu i razmisle o onome što vide i dožive. Zatim zapisuju svoje odgovore, odnosno završavaju rečenice koje vide napisane na papiru.

Oni ne čitaju što su drugi prije njih napisali. U tu svrhu mogu upotrijebiti samoljepljive papiriće da pokriju ono što su napisali, a zatim sljedeća osoba napiše odgovor i ponovno ga prekrije drugom naljepnicom. Posjećuju na kraju vlastiti kolaž i pregledavaju odgovore svojih vršnjaka. Ovaj dio trebao bi trajati oko 15 do 20 minuta, ovisno o broju učenika.

- e. Moderator poziva učenike da sjednu s vlastitim kolažem. Pozvani su da brzo razmisle o tome kako drugi vide, razumiju i osjećaju njihove autoportrete. Svaku završenu rečenicu mogu označiti jednim od sljedećih znakova. “+” predstavlja da je ono što je napisano istina, “-” predstavlja da ono što je napisano nije istina ili da nije relevantno za njih, a “?” predstavlja, da su na neki način zaintrigirani odgovorom i da bi napisano moglo biti dio njihova identiteta. Ovaj bi korak trebao trajati oko 5 minuta.
- f. Voditelj poziva učenike da se formiraju u parove. U parovima dijele svoje autoportrete. Svaki učenik se predstavlja kroz svoj autoportret. Jedan po jedan iznose kako su do sada doživjeli aktivnost i što misle o tome kako ih drugi vide. Pitanja koja im u tome mogu pomoći su sljedeća. Jesu li saznali nešto što je istina o njima ili se slažu s tim? S čime se nisu slagali, nije im se sviđalo ili nije istina? Jesu li bili iznenađeni nečim? Koja su njihova saznanja? ... itd.; Dok jedan učenik dijeli svoje mišljenje, drugi samo sluša. On ili ona ne komentiraju. Nakon što prvi učenik završi sa svojim predstavljanjem, drugi učenik sada govori i prvi želi nešto prvom završavajući rečenicu “Želim...”. Zatim mijenjaju svoje uloge i drugi učenik u paru je sljedeći koji dijeli mišljenje. Ovaj dio traje oko 10 minuta, po 5 minuta za svakog učenika u paru.
- g. Na kraju, moderator poziva učenike da sjednu u krug i iznesu svoja razmišljanja o onome što su doživjeli kroz korake radionice. Posebno bi trebali pokušati objasniti na koji se način promijenilo njihovo shvaćanje identiteta.

Zatim se odvija rasprava pomoću brzih pitanja koja su navedena u odjeljku 4 u nastavku. Nije potrebno koristiti sva pitanja, a dodatna pitanja mogu se dodati ovisno o smjeru rasprave. Moderator zatim može zaključiti općom primjedbom, npr.: „Vaši autoportreti predstavljaju dijelove vašeg identiteta koji su istiniti za vas u ovom trenutku. Ti barem vjeruješ da je tako. Isto može biti i s online identitetom. Ali uvijek trebate imati na umu da to kako vas drugi vide nije uvijek pod vašom kontrolom, posebno kada ste online.” Nakon toga, svi učenici dobivaju upute da iznesu svoja razmišljanja završavajući jednu od rečenica: "Sada razumijem..." ili "Sada znam..." ili "Nosim sa sobom..." Ovaj bi dio trebao trajati oko 15 do 30 minuta.

4. RASPRAVA

Ovo su moguća pitanja za nastavak ili raspravu koja se mogu koristiti za produblјivanje i proširenje tema koje su istražene tijekom radionice:

- Što je identitet i na koji način je važan u našim životima? Može li netko biti bez identiteta? Što je kriza identiteta? Što je fluidni identitet? Što se događa ako ne možete dokazati svoj identitet?
- Kako različite perspektive koje ste uočili tijekom radionice mogu poboljšati vaš identitet ili vam pomoći? Zašto različite perspektive mogu pomoći drugima ili zašto ne?
- Možete li postati netko drugi kad god odlučite? Znate li tko biste voljeli postati?
- Kako se može prepoznati problematičan (opasan, lažan, sumnjiv itd.) (online) identitet ili osoba? Postoje li neke specifične osobine ili karakteristike koje su uvijek loše? Zašto? Da li biste pratili, lajkali, pomogli u popularizaciji i sl. tako problematične osobe (online), zašto da i zašto ne?

- Znaete li razliku između online identiteta i digitalnog identiteta? Na koji način je potonje korisno?
- Kada imate, na primjer, dvije osobe koje dijele isti Instagram ili Facebook račun, jesu li njihovi identiteti isti?
- Postoji li ograničenje onoga što možete dijeliti na internetu (o sebi)? Tko ili što odlučuje što će biti online ili ne?
- Možemo li vjerovati umjetnoj inteligenciji ili ne potvrditi naš identitet? Kako umjetna inteligencija zna da nismo roboti kada označimo okvir: "Ja nisam robot" na određenoj web stranici? Kako biste znali, online, da netko s druge strane chata nije robot?
- Kako možete dokazati svoj identitet (online, offline), odnosno da ste vi zapravo vi?
- Znaete li za posljedice internetske prijevare vezane uz identitet?
- Jesu li vaši prijatelji na internetu isti kao oni koje imate u stvarnom životu? Zašto da, zašto ne?
- Ako imate drugačiji račun ili ime profila na mreži nego u stvarnom životu (bez slike vašeg lica), kako vas prijatelji prepoznaju (ako im ne kažete za to)?
- Je li lakše ili teže reći osobi nešto loše ako ne zna tko si?

5. DODATNI IZVORI

- Anti-Fraud Education: <https://www.cifas.org.uk/insight/public-affairs-policy/anti-fraud-lesson-plans>
- Chapter “Online and Offline Relationships” from the book *How the World Changed Social Media*. Available at: <https://www.jstor.org/stable/j.ctt1g69z35.14>
- Common Sense Education: <https://www.common sense.org/education>
- The Case for Better Governance of Children’s Data: A Manifesto
<https://www.unicef.org/globalinsight/media/1771/file/UNICEF%20Global%20Insight%20Data%20Governance%20Summary.pdf>